

Jak e ləl ek'awŋ

Ów ek'it eke wel k'uwan any

Bwo el Jak ee? L'el ey Es Kɔtɔkɔ Jesu lisijim (Matié 13.55, Mark 6.3, Galat 1.19, 1 Korent 15.7). L'el Jerusalem e Nyamel a ec'idr esel ab em e nyam (Ob Kok 15.13-21, Galat 2.9). Jak non lel na awŋ Israel ec'eb lew yony a, gbekɔ ow elm Amani Sig em ec'eb lew yony a. Aja ow el Jwifel a ek'itjn erm em el Jesu eci, ke gbre ijr a sosiem anŋ Palestîn ok ɔkm ɔmu es im ir susu ejec'a oglog, Krist eci jam us esel fej ek'el Nyamel ek'usr Israel ek'el Nyam ec'agŋ a usu a. Jak ec'a, agŋ amua anake el Nyam ec'agŋ tasi a. In e lel ab em, n'am dad wel eke wel k'usur erm gbre ij em, wel el esewru, wel is es ke wel kok low ese elel eke ɔmn b'erur ab af. N'am ewar egbreŋbi eke k'ocm el ec'os a ewrm sos ow af etŋ n'am atr ɔgboru sos es.

Nuj krekre ab em, Jak am elu in e lel ab em ec'ow a eke li b'ow li dad a e low ɔkm. Nuj yony em a, n'am dad agŋ lisijimel a eke k'ew sos erm, yec'etŋ ke -li k'usrmn egbreŋbi sos -l'akamn ɔgboru. Kɔ tasi em ow it eke -li k'elum ɔgboru abu anŋke -l'el agŋ eke egbreŋbi a b'eb el ec'abu em ec'ob fej. Nuj 3.1 ton nuŋ 4.12 em a, Jak am dad agŋ a eke b'ocr el sosi esewru, ke am erur eke ki yegm agŋ ejec'a Nyam odad a, aru sos ew lele ów es atar ab egb es, ke ew erm sodad eke -li b'ow -li dad ab af. Nuj 4.13 ton nuŋ 5.6 em a, n'am ewar egbreŋbi eke k'ew erm sos ew lele enyembri yony yony owi ab e lfs.

Lel a ec'uwr em a, n'am ɔkn wel eke wel k'inym es kikri gbre ijr em, ke wel ɔjŋ Nyam agŋ a ek'anŋ sos es ɔw em a lele ſlu ab eci.

Eṣnj

1 Em Jak, Nyam lele Es Kɔtɔkɔ Jesu Krist ab e juma kok es, m'am esŋŋ ɔny fej ek'eel eb lew yony a[†] eke ɔmu es wus na nimum af a.

Gbre em ec'ɔmn ɔny lele sewr ab

2 Krist em ec'agŋ lisijimel, eke b'ɔbar gbre, es abur akpasu akpasu a, ke sos em íŋŋ ɔny, áŋŋ ɔny ehe em, **3** anŋke ese elel eke ɔny yeji uw̄ any ab af,

[†] **1.1 Eb lew yony:** Jak am non lel awŋ Jwifel fej ek'el Krist e jam us esel krekre ek'anŋ Palestîn ok ɔkm ɔmu es im anŋ susu ejec'a, oglog Krist eci jam us esel fej ek'el Nyamel ek'usr Israel, ek'el Nyam ec'agŋ a usu.

eke ɔny eci Nyam ec'ɔmn a eke ɔny a b'akm εbm εkn es a, ow b'ɔŋ ɔny
 erm susu ínymn es kikri. ⁴Ínymn es kikri kpékŋ low low feŋ em, yec'etŋ
 ke ɔny e low kok feŋ em íyr neny igŋn nuŋ, ke k'ónymn low kaka feŋ ec'es
 abur. ⁵Kɔ eke ɔny em ec'egŋ nyam ɔnym sewr eke k'uwl el el li ki kokr
 ke n'íymn es kikri εbm εkn owi em a, l'íbrm Nyam, ke ow yégm'n, aŋke
 Nyam el erm mamnu ek'ɔm egŋ ob kaka ŋkpes em. ⁶Gbekɔ ow akpl ke
 l'íbrm ɔmn em, ke bębar k'ánm em. Egŋ eke bi bębar a, anŋ eſe okij e mra
 eke lef b'ɔny didm es ab af. ⁷⁻⁸Egŋ iki na kí tutr eke Es Kɔtɔkɔ b'ow ɔŋ'n
 yec'a eke n'am ibrm a, aŋke l'el egŋ eke ucum low nyam ɔnym es ke bi
 cecm any in ec'es an em.

Gbor lele ob ɔny ab

⁹Ke Krist eci jam us es ek'ɔnym ob a ntotj ók eke Nyam ɔny igbl'l ogŋ a
 sosiem.[†] ¹⁰Ke Krist eci jam us es ek'ɔny ob a, yeji sos em íŋn eke Nyam ɔny
 is'r es a sosiem.[†] Ow it eke li k'uwl any eke in ec'ob ɔny a elm low kaka wus af
 aŋa, etŋ in obi b'ow ec es'elel eke suw mamm b'uwl es kpab ey wus ab af. ¹¹Eſe
 elel eke ligbn b'afŋ ɔny suw, ke bi wewr in e dɔdɔ ab es, ke suw eci sakpl a
 b'irm a, eben nenyembri nyam gbreŋgbí yeji b'ow uw digŋ in e sijuma ok es.

Εbm εkn lele meju ab

¹²Ehe él egŋ eke b'inym es kikri εbm εkn owi em a eci. Eke n'inym es
 kikri a sosiem Nyam b'ow ɔŋ'n sel a[†] eke l'ewar agŋ ek'erur ir a. ¹³Eke
 meju ow egŋ em a, ke li kí dad li k'eſe: «Nyam anake eju'm a», aŋke Nyam
 meju owi anm in em. Ow sosiem l'ějum egŋ kaka. ¹⁴Sica eke egŋ ey meju
 owi em, ke in obi in obi ec'ow tutr eŋŋ anake ɔŋ'n l'egŋ meb a. ¹⁵Etŋ
 emeny ów tutr eŋŋ eke b'anŋ egŋ em ow a, b'is egŋ sikpl. Etŋ ca eke sikpl
 a b'agb afŋn es a, ow b'ism egŋ luw ab. ¹⁶Erur em ec'agŋ lisijimel, k'ějurir
 ɔny sosi: ¹⁷sob ap amann feŋ b'anŋ Nyam ogŋ ow; Nyam ek'el usuayl
 eci kok es a ogŋ ow b'anŋ ow; in em low itŋn kaka anm; n'am titŋnm eſe
 usuayl lele ncebn ab af. ¹⁸In obi l'erur, etŋ n'ɔŋ ey sel in ec'odad ebl nawre
 ab em, yec'etŋ ke s'él mob mob feŋ eke li kok anŋ owr a e krekre.

Ègŋ Nyam ec'odad eb ke án es af

¹⁹Erur em ec'agŋ lisijimel, sica egŋ nyam nyam feŋ íŋŋ lɔru es iri
 low ok es sos em, nɔfr odad ke k'ěblm erm fafa, ²⁰aŋke erm bebl

[†] **1.9** Nyam ɔny igbl'l ogŋ: Krist eci jam us es eke bi kok Nyam juma tasi a, it ek'uwl any eke,
 eke l'el gboru wus af aŋa yeji, ke Nyam anake ss̄sum oc'r a; afr ow b'ow ɔŋ'n ob ɔny ek'el
 in ec'ehe. Èkan 4.10; Efes 2.6-7. [†] **1.10** Nyam ɔny is'r es: ow it eke gbreŋgbí k'úw any eke,
 wus af aŋa in ec'ob ɔny a b'ow ec. Eke l'uw na any a, ke afr li b'ow n'εŋn ehe, ek'el in ec'ob
 ɔny tasi. [†] **1.12** Grek em a sel a ke sel eŋŋ e tufc: ow el any eb e meny ewr, ek'el εbm εkn
 eke wel b'akm es ec'ob ap eke wel b'εŋn.

b'ɔŋ̊ ejŋ̊ am kokm low ek'el nenyembri nyam Nyam ec'any af. ²¹Na sosiem, igŋ̊ low ɻuŋ̊ feŋ̊ eke bi ɻuŋ̊ ɔny ec'es an a elul es, ke ébr erm es ey em, Nyam ec'odad eke wel dad ɔny ek'etu eke k'eb ɔny ec'abŋ̊ elu es a.

²²K'èjurir ɔny sosi ki dadr k'esre: «S'írir Nyam ec'odad a ce»; kɔ kòkr ese elel eke irir ab af. ²³Kɔ egŋ̊ ek'am iri odad a ke ɔsum a, anŋ̊ ese egŋ̊ ek'am ekan in sosi akroŋ̊o em elel eke n'anŋ̊, ²⁴ke ca li b'ɔny any l'oc es ke kpékŋ̊ li b'ijl elel eke n'anŋ̊ ab es a. ²⁵Kɔ egŋ̊ eke b'ew ol sɔbɔ a eke b'ɔŋ̊ egŋ̊ el lewi a[†] erm, ke b'uču ɔny es, ke ám dadm esme: «m'íri ce», ke b'ew erm af kok a, b'ow ejŋ̊ Nyam ec'ɔwrr in ec'ow kok em.

²⁶Eke egŋ̊ bi tutr eke l'el Nyam nuŋ̊ igŋ̊ es, etŋ̊ l'ewm erm in ec'odad dad em a, n'am ejur in sosi, etŋ̊ in e Nyam nuŋ̊ igŋ̊ a el ɔfr ɔfr. ²⁷Kin yeci ek'el Nyam nuŋ̊ igŋ̊ nawre tasi Nyam ey Es ec'any af a: ke éw uwiyŋ̊el lele ejnyɔw ek'anŋ̊ gbre em a e low erm, ke ɔsu sos wus na e sikpl owi em.

Agŋ̊ es jeŋ̊

2 ¹Agŋ̊ lisijimel, ɔny ek'onyň ɔmn ey Es Kɔtɔkɔ Jesu Krist anygbel Es em a, kì jejr agŋ̊ es. ²S'óč low nyam si bëbmn: eke gbreŋgi nyam ok gbad mamm, elu sika kpatrowa, etŋ̊ ow ey ɔny e luku as ec'araŋ̊, etŋ̊ gbɔru nyam yeji ew mob esn sos ow ey ɔny ec'araŋ̊, ³b'ow ɔny gbreŋgi a ec'elum ligbel etŋ̊ b'ow ɔŋ̊ in li sig es any esel ec'usu a. Etŋ̊ sica b'ow dadr gbɔru a esre: «I], inym es afr, oglog sig es wus.» ⁴Eke ow el eben, ke ow elm agŋ̊ am jejr es ab ee? Ow elm ów tutr enjuŋ̊ ana ee?

⁵Igŋ̊ lɔru es, erur em ec'agŋ̊ lisijimel: Nyam sɔsum wus na ec'ɔgbɔru a ot yec'etŋ̊ ke -l'el ɔmn em ec'egbreŋgi, ke -l'ij gbreŋgi usu a eke l'ewar agŋ̊ ek'erur ir a ec'aja. ⁶Bla sosiem, bi kokr gbɔru sos keskes ee? Kɔ ow elm egbreŋgi anake b'ijr ɔny gbre ke b'ot im ɔny jeŋ̊ ok usu ab ee? ⁷Kɔ ow elm el anake -li b'ifn nin mamm na ek'ijr ab ee?

⁸Kin Nyam Lel ec'odad eke am dad: *B'ow erur egŋ̊ kaka feŋ̊ ese ɻ obi af.*[†] Na, Nyam e gbreŋgi usu a ec'ol gb̊el ana. Eke b'elumn ol na a, ke ek'ow akpl a. ⁹Eke ɔny ec'ow kok em bi jejr agŋ̊ es, ke sikpl anake am kokr a, etŋ̊ ol b'ow ɻb ɔny low. ¹⁰Eke egŋ̊ b'ɔsu ol a, etŋ̊ l'ob nyam es a, ke l'ob ol a feŋ̊ es f̊j. ¹¹Etŋ̊ egŋ̊ a eke dad nine: *k'íjm nfaci a*, in ce li dad eke: *k'íbm egŋ̊.*[†] Na sosiem a, eke f̊jm nfaci etŋ̊ ibi egŋ̊ a, ke eluam ol a ana. ¹²Dàdr ke kókr ów amamn ese agŋ̊ eke el yeji wel b'ow jeŋ̊ el ec'ow ok ol eke b'ɔŋ̊ egŋ̊ el lewi[†] ec'ab af. ¹³Egŋ̊ eke ɔnym sɔrɔ ikŋ̊ a, in yeji Nyam k'ow ikŋ̊m'n sɔrɔ aŋ̊ke sɔrɔ ikŋ̊ akpl akm jeŋ̊ ok.[†]

[†] **1.25** *ol sɔbɔ a eke b'ɔŋ̊ egŋ̊ el lewi a:* ke Nyam ec'odad a nimur ana. Etŋ̊ ek'egŋ̊ b'elum Nyam ec'odad a, ke n'anm sikpl kok owi em ij. [†] **2.8** Ob Ap 19.18. [†] **2.11** Okm Ok 20.13-14; Ol Okn 5.17-18. [†] **2.12** Bëbmn 1.25 ab ab. [†] **2.13** *sɔrɔ ikŋ̊ akpl akm jeŋ̊ ok:* èkan Matie 5.7.

ɔmn lele juma kok ab

¹⁴Lisijimel, eke egn bi dad ese: «M'ɔny ɔmn», etj n'am kokm ow e low a, ke ɔmn na b'ow eb elu'l es ee? ¹⁵Etj eke egn lisijim oglog lisijɔw nyam ɔnym ob sos ew lele ob ij ab, ¹⁶etj ɔny em ec'egn nyam dad el nine: «l̄mn erm es ey em, ɔgbur al, lok iy ɔny!», eke ɔmn el yec'eke akpl sos megl ec'a, ke na bla ow b'ow eel ee? ¹⁷Èben nenyembri nyam, ɔmn yeji, eke l'elum in e low kok ɔkm a, ke l'uw ã.

¹⁸Kin ow eke wel òtu eke ki dad egn na! «I ɔny ɔmn kɔ em, wel b'èkn em e juma kok a. Yègm im ñ ec'ɔmn a eke juma kok anm em a; etj em, m'ow mi yègm'ñ em ec'ɔmn a juma kok em. ¹⁹I yeji ub nawre eke Nyam nyam coco anj. Ow akpl! **Abj** egn yeji b'ub'r nawre etj erjn b'ɔny el -l'ufj.»

²⁰Nyamb egn, kɔ uwm any eke ɔmn eke juma kok anm em a el ɔfr ɔfr ee? ²¹Kɔ Nyam ocm ey lagj Abraham egn nyim nyim in e juma kok em, eke l'oc in ec'iy Isak n'im eke li ki kok egb waw ab ee?[†] ²²Èkn eke ɔmn lele juma ab b'okr af juma kok em, aŋke Abraham, in e juma kok a anake ɔj in ec'ɔmn a el ɔmn tasi a. ²³Èben Nyam Lel ec'odad eke dad a iy neny: *Abraham ɔny ɔmn Nyam em, ow ɔj Nyam oc'r ese egn nyim nyim af, etj esj'n Nyam e lawl.*[†] ²⁴Sica ɔkan eke Nyam b'oc egn egn nyim nyim in e juma kok em, kɔ ow elm ɔmn sɔny coco eke n'ɔny a sosiem.

²⁵Èben ow ecr Rahab facyɔw a ec'a yeji. Nyam oc'r egn nyim nyim, legj eke l'eb Ebre eyj a eke wel erm ow es lɔl em eke k'èkn eb a,[†] ke l'elum wel abu wel eb ejagb ejeci im a. Low na el juma ek'in ec'ɔmn a ɔj'n li kok.

²⁶Tasi em a, ese elel eke sos megl eke sel anm em a el ob ek'uw ab af a, èben nenyembri nyam, ɔmn yeji, eke juma kok ánm em a, l'el ob ek'uw.

Neny lele anm ab

3 ¹Em lisijimel, k'èrurir ek'agn nɔnɔ ɔny em k'el low yègm esel. Uwr any eke ey low yègm esel, wel b'ow jej ey ec'òw ok tuɔtua akm agj fej ec'a. ²Ey, òw nɔnɔ em a si b'irm. Ek'egn iram in ec'odad ebl em, ke l'el egn tasi ek'òtu eke k'ɔsu in e sos. ³Si b'oc lowili s'ucu meb s'elu gbaŋkɔ nènym eke li k'elum ey; etj lowili ab em ce, si bi nyimn gbaŋkɔ a nimum. ⁴Etj mijetj ek'agb bɔbɔ yeji, lef e lec a b'ɔny didmn es; nyimn ob likekli a ce eke nyimn es a b'ɔny es a, anake b'oc im'n yogj eke l'erur a. ⁵Neny yeji èben. Anm el sos megl ec'ob likekli nyam eke bi dad òw egbel.

Al mbèbl yeji b'etul akp ligbel. ⁶Anm anj ese al af. Anm ek'anj ey e sos megl em a, el low ɔnj kok fej ec'ob eke bi ɔnj egn ec'owr anj ec'òw fej. Etj low ɔnj fej eke wel bi dad a b'anj **gbre** ij usu ow. ⁷Egj òtu eke ki yègm mindey fej low elum'n: or o, mindey eke b'eri es lok lok

† 2.21 Èkn Nuŋ Ob 22.9. † 2.23 Nuŋ Ob 15.6. † 2.25 Èkn Josue 2:1-25.

o, lele ɔcn ab; egŋ̊ ɔtu ek'akm el es. ⁸Kɔ egŋ̊ kaka ɔtum eke k'akm anm es; l'el ob ɲuŋ̊ ek'egŋ̊ k'ɔtum ɔnym̊ es inyam es tiŋ̊ seŋ̊ feŋ̊, l'el sekp ɲuŋ̊ eke b'ibi egŋ̊. ⁹Si b'oc anm em s'elu ey Es Kɔtɔkɔ Nyam, ey Es bia. Etŋ̊ anm ab em ce, si b'ofn agŋ̊ eke Nyam kok ot'r es a. ¹⁰Low mamm eci sodad lele ofn ab b'anŋ̊ neny nyam ab em ce ok ɔkm. Lisijimel, ow k'él eben! ¹¹Mij nuŋ̊ kaka anm eke in em mij mamm lele mij nuŋ̊ ab b'anŋ̊ am ok ɔkm. ¹²Kɔ likŋ̊ nyam ɔtu eke k'ɔsu likŋ̊ ejeci ec'ey ee? Kɔ okij em egŋ̊ b'εŋ̊ mij mamm egŋ̊ ee?

Sewr eke b'anŋ̊ Nyam ogŋ̊ ow

¹³Kɔ ɔny em a egŋ̊ nyam anŋ̊ ek'el sewru, nuŋ̊ em ɔny es ee? Ke l'elu in ec'es an mamm a ɔkm, sewr lele frɔrɔ el ab ec'ow kok em. ¹⁴Kɔ ek'ɔny ec'erm em nyamneyr ɲuŋ̊ lele ɲkre ec'abŋ̊ ab anŋ̊ a, k'èwr sos eke ɔny sewr, k'dnyñ low nawre k'itŋ̊nin. ¹⁵Sewr akpasu na ánm afr Nyam ogŋ̊ ówm; ow el wus na eci, ek'el agŋ̊ em eci, ke el agn eci. ¹⁶Tasi em a, yogŋ̊ eke nyamneyr lele ɲkre ec'abŋ̊ ab anŋ̊ a, neny af okr ánm, etŋ̊ ów eŋuŋ̊ feŋ̊ b'anŋ̊ yogŋ̊. ¹⁷Afr eci sewr a el sewr mamm eke b'is erm es ey, ɔnym̊ low lec em, ke b'ɔny agŋ̊ okr af erm es ey em. N'ɔny agŋ̊ e sɔrŋ̊ ikŋ̊ etŋ̊ li b'elu low kok mamm ɔkm. In l'elm enyembri yony yony es, n'ánm ogog nyam. ¹⁸Agŋ̊ eke bi kok low feŋ̊ erm es ey em a, b'ewl erm es ey el em, etŋ̊ ow ec'ey eke wel b'ɔw a el es an mamm.

Òcr ɔ sosi ɔŋ̊ Nyam ke ákm agn es

4 ¹Bogŋ̊ ów esu lele mum ogŋ̊ ab b'anŋ̊ ow ɔny em ee? Kɔ ow elm ɔny ec'erm em eci sow tutr eŋuŋ̊ ec'erur em ow b'anŋ̊ ow ee?
²B'εwr ob ek'elm ɔny ec'a nyamn af etŋ̊ éŋnmn; ob ek'elm ɔny ec'a b'aw ɔny, etŋ̊ ɔtumn eŋnmn, ow b'ɔŋ̊ ɔny eel agŋ̊ ibiu. B'εsur ów ogŋ̊ mum, etŋ̊ yec'ek'am ewr nyamn a, k'ow eŋnmn, aŋke íbramn Nyam.
³Etŋ̊ eke b'ibrmn yeji éŋnmn aŋke úwmn ibrm. ɔny e tutr a b'el tutr ɲuŋ̊; yec'ek'e b'ibrmn a, ɔny e lís ec'erur e kok eci. ⁴Enyembri yony yony esel,[†] kɔ uwmn any eke, eke eel wus na e lawl, ke eel Nyam ec'efnu ee? Egŋ̊ eke b'erur eke k'el wus na e lawl a, el Nyam ec'ifnu.
⁵Kì tutar eke ow el ɔfr ɔfr ce Nyam Lel am dad eke Nyam b'ogn̊ uwerrj abŋ̊ a eke l'elu ey em a eci. ⁶Eben yeji emen Nyam elu in ec'erm mamm ɔkm etŋ̊ n'ɔŋ̊ ey abusu ek'agb akm low feŋ̊, aŋke Nyam Lel dad nine: *Nyam b'ɔɔr agŋ̊ eke b'ew sos a abr, etŋ̊ li b'elu in ec'erm mamm ɔkm agŋ̊ eke b'is es a e lís.*[†]

⁷Ca gbe òcar ɔny sosi ɔŋ̊ Nyam, ògŋ̊ agn ar; etŋ̊ li b'ow l'uru l'egb ɔny es.
⁸Èrir owr titmn Nyam, etŋ̊ li b'ow l'eri l'ow li titm ɔny. Sikpl esel, yçyogr sabu

[†] 4.4 Enyembri yony yony esel odad na Grék em a: *afacu*; ow el egŋ̊ ek'igŋ̊m Nyam sɔny coco nuŋ̊, ke b'igŋ̊ ob ejeci ek'elm Nyam yej'a nuŋ̊; Matie 6:24. [†] 4.6 Nyandre 3.34; 1 Pier 5.5.

ŋgbroŋ sikpl em; ɔny eke bi cecmn any a, àyalil ɔny e merm a! ⁹Low dūdu ɔny, ikŋn ɔjn, ànŋn sɔrj em; ke ɔny e miyer ifi ítŋn el ɔjn ikŋ, ke ɔny e sos em ijn él sos es ɔw. ¹⁰Isr es Es Kɔtɔkɔ ec'any af, etŋ li b'ow n'ɔny l'igbl ɔny ogŋ.

Kí jejm egŋ kaka feŋ e low okm

¹¹Agŋ lisijimel, kì dadr ów eŋuŋ k'okarir af; egŋ eke bi dad low ŋuŋ ok lisijim af, oglog b'ɔb'r low kpɛkŋ a, bi dad ol ec'ów eŋuŋ, etŋ b'ɔb ol low. Ek'am jeŋ ol e low ok ke elm egŋ eke b'ɛlum ol, ko in e jeŋ ok es anake am el a. ¹²Nyam sɔny ce eke b'ɔŋ ol a, in ce l'el Jeŋ Ok Es; in sɔny coco l'ɔtu eke li k'eb l'ɛlu es ke l'ib̩i yeji. Ï eke am dad egŋ kaka feŋ e low ŋuŋ a, ayaf b'ocr ï sosi ee?

K'ɛw sos

¹³Sica èwr erm, ɔny eke bi dadr esre: «Yefenyna, ow k'ɔdm efi, si b'ow s'im eb na em s'iŋ lakpo nyam, s'ól an s'ɛŋn os.» ¹⁴Uwmn ɔny ec'efi ec'owr anŋ a ec'elel eke b'ow ecr ab any! ɔny anŋn ese jru eke b'ey, ke kpɛkŋ b'oc es ab af. ¹⁵Kin elel eke ɔtur eke ki dadr a: «Eke Es Kɔtɔkɔ egŋ etŋ s'anŋ owr a, si b'ow si kok ów a eke s'am aw s'eb a.» ¹⁶Ow eke ki kokr a anŋ, etŋ am èwr sos, ɔbr neny. Sos ew akpasu na akplm. ¹⁷Na sosiem a, ek'egŋ uw low mamm any eke ki kok etŋ li kok sikpl.

Egbreŋgbí ec'ewar

5 ¹Sica egbreŋgbí, ɔgŋn lɔru es. Low dūdu ɔny, ikŋn ɔjn gbre a eke b'ow owr ɔny a sosiem! ²ɔny ec'ob ɔny a ugŋ es, etŋ sisŋ ij ɔny ec'ob sos ew a. ³ɔny e sika lele ɔny e jeté ab ab ok adagra; adagra ikŋ na b'ow ij ɔny e daŋku etŋ b'ow ŋuŋ ɔny e sos megl a ese al af. Kɔ uwmn any eke seŋŋ uwr, etŋ am asr ɔny ec'ob ɔny luku ee? ⁴Egŋmn eke ki sɔgr ɔny e sɔgm juma kok esel a labm. ɔgŋn lɔru es irir dedeku eke -n'am ɔŋ ɔny a: juma esel eke b'ub ɔny ec'egb a eci ɔjn ikŋ a, Es Kɔtɔkɔ ek'el afr lele wus ab ec'ar es ligbel a iri. ⁵Anŋn wus na ijr eb, kokr ów ek'erurir. Etŋ ese mindey af ijr mob agbr, iir sinɔn ɔny e luw e legŋ eci. ⁶Agŋ eke kokm low ŋuŋ kaka a, ɔbr el low, -li dogŋnm sos etŋ ibir el.

Gbre ij em eci low eku

⁷Na sosiem agŋ lisijimel, ûsurir erm toŋ bake Es Kɔtɔkɔ ów. Ese elel eke egb ewl es b'eku toŋ nyam krekre lele es abal el ab b'an, yec'etŋ ke l'úb egbey amamn a, ɔny yeji èkur ebén. ⁸ɔny yeji ûsurir erm, inymn es kikri ajke Es Kɔtɔkɔ eci mowrer a titm.

⁹Agŋ lisijimel, k'èbal erm k'okarir af, yec'etŋ ke Nyam kí jejm ɔny e low okm. Jej ok es a ow inym es lisany. ¹⁰Agŋ lisijimel, ɔkan **kokoba** ɔb esel eke dad oddad Es Kɔtɔkɔ e nin em a e gbre ek'ij erm susu em a, ke ɔny yeji kókr ebén. ¹¹Si b'aw el eke Nyam edŋ el ɔwrc, el ec'erm susu a sosiem. Irir

elel eke Job ij gbre erm susu em, ke ow e nuŋ edŋ em a Es Kötökö Nyam edŋ'n ɔwrɔ a. Nawre, Es Kötökö Nyam ɔny agŋ e sɔrŋ iki, etŋ li bi kok wel low mamm.

¹² Sica agŋ lisijimel, ów a feŋ e mi dad ɔny a e nyam ek'ɔny any el: ke ɔny eci "ee" él "ee" ke ɔny eci "ŋjaŋ" él "ŋjaŋ"; kɔ k'òcr afr lele wus ab e nin em, oglog akunda ejec'em k'ijal k'okr ɔny sosi af, yec'etŋ ke k'éymn Nyam e jej ok ab em.

Gbre ij em e Nyam ŋɔŋŋ

¹³ Sica ek'ɔny em ec'egŋ nyam anŋ gbre em a, ni ŋójn Nyam. Etŋ ek'ɔny em ec'egŋ nyam anŋ sos em iŋŋ em a, l'egŋ ej li kɔkłm Nyam. ¹⁴ Ek'ɔny em ec'egŋ nyam anŋ ol em, l'ésŋ Nyamel em ec'agŋ ekpekp a, ke wel ŋójn Nyam ɔŋ'n, ók'r mun nuŋ Es Kötökö e nin em. ¹⁵ Omn em eci ŋɔŋŋ iki na b'ow eb ɔlu a ɛlu es ewlm'n; Es Kötökö b'ow ɔny igbl'l ogn, etŋ eke li kok sikpl yeji, ow b'ow oc ap'r. ¹⁶ Ègŋŋ ɔny e sikpl ebr ɔny ɔfr em, ke ŋójan Nyam ɔŋanin, yec'etŋ ke éwal. Neny nyam es e ŋɔŋŋ mamm a b'ony lec nɔnɔ. ¹⁷ Kokoba ɔb es Eli yeji, egŋ esɛ ey af. Ni ŋɔŋŋ Nyam tuɔtua in ec'erm feŋ em eke nyam k'ánm, etŋ wus ab af nyam anm toŋ ow ij akpo nyahan lele likpr ab. ¹⁸ Etŋ emeney ni ŋɔŋŋ Nyam, etŋ nyam an ɔŋ egb ɔsu. ¹⁹ Agŋ lisijimel, ek'ɔny em ec'egŋ nyam irm low nawre ec'ejagb af, etŋ ɔny em ec'egŋ nyam oc ow'r a, ²⁰ ɔkan low na: egŋ eke b'ow ɔny sikpl es nyam oc es ejagb ŋuŋ af a, b'ow eb sikpl es a ec'abŋ a ɛlu es luw em; etŋ sikpl nɔnɔ a eke egŋ a kok a b'ow ɔny oc ap.